

پیره و هریه کانم

زدار سلیمان
رانیه - 1964

لهناو کلاوو جهه دانی دهشارته وه،
ئایا ئەمه راسته؟!
عه‌ولَا: میرا خوا دهامت بات
ئهودهکى ئۇ خەبەرەي بۇ ھېتىاي،
يان مەلائىكت پىتىان گوتى، بەلى
وەلا دەق وايە و راستە، لە جەنابت
تاشارمەوه چ ئەمېرىكى بەفرمۇسى
بەر ئەمرم!
سلیمان بەگ: (عه‌ولَا مادام
راستىت گوت برو، ھېچت بى نالىم،
بەلام سزات دەدەم بە و مەرجەي
چىدىي رۇۋۇان نەخۆيت). عه‌ولَا
دەلىت بەلىنى و دەراتە دەرەوە،
دەچىتەوە مالى مام شىخە بە دايىكى
ئىسماعىل دەلىت: "ھەليمە ستور ئۇما
ۋە جارەش نەجاتم بۇو بۇ جايىكى
تريش خوا گۈرەيدىه!"
ديارە (عه‌ولَا خwooس) بە
بىزىتكى سزا دەدرى و بىزنى كەش
دەكىرىتە چىشىتى چەرڻى رەمەزانى
بۇ ئەم میوانانەي ھاتبۇونە
چەرڻانەي (سلیمان بەگ)، رۆزى
چەرڻى گوندەكانى (دۆلە منجەل،
بەرسىرین، زىيە، كۈرىن) ئەوانى
تريش ھاتبۇونە چەرڻانەي (سلیمان
بەگ و مەلا سادىق)، لەو چەرڻە
خەلکىكى زۇر داربىلۇونە گوندى
ماولىيان، خەلکىكى زۇرەي گوند بۇ
ئاهەنگ كېرمان لە گۈرستانى خوار
كوشكى ئىمە سەرگەرمى رەش
بەلەك بۇون، لە دارە گەورەكانىش
چۈلانەيان ھەل خىستبۇون،
شايىكى زۇر گۈرەيان دابەستبۇون،
ئەم بىوانانەي ئەم لاوانەي لەگەليان
بۇون دەستى شايىيان گرتىبۇو
ئاهەنگ تەواو بىبۇو، يەكىكى لە
میوانەكان گۈرانى دەگۈتون، بە
شىزىھەك شايى وەجزىش خىستبۇر،
ئەوانەي خەرەكىي چۈلانەش بۇون
چۈلانەكانيان بەجىيەشتۇر رۆيىشتە
شايى، تا دەھات شايى گەرمەتى
دەببۇو وايلىلى ئەت بەشى زۇرە
خەلکى گوندىش داربازانە سەر
گۈرستان بە دواي دەنگى گۈرانى
بىزەكەوە ھاتبۇون، شايىكە
ئەندەن بەگەرمى دەكرا پېرەكانىش
بەھەممو دايىنەوە ھەل دەپەرىن،
دەنگى ئەم گۈرانى بىزە ئەم
خەلکى تىكرا هەتىا بۇ جۇش و
دەستى شايىيان گرتىبۇو.
ماويەتى

له سر گردد به رزگه که هه وارگه که
 (سره تیر) گوری دوو خوشکی منی
 لی بیو، به مندالی لهوی مردون و
 لهوی نژراون، هه مه سال
 ماوهیک لهو هه وارگه که ده ماینه وه
 تا کاتی گه آن وه بتو گوند، کاتیک
 سه رماو ساردي په یدا ده بیو
 ده گه راینه وه، به یانیکه هه ستامه وه
 دیم ره شمال نه ماوه که لوپه له کان
 پیچراونه ته وه، پیاوه کان باریان بار
 ده کردن، کاتیک کوچ که هوته ری

ره شماله کانمان نزیک که وتنیه وه، له
 ده دوره وه سه گه کان سه ره ویان بـ
 هیناین، به لام که نزیک بیون ئیمه یان
 ناسین و کشانه وه، له پیش ره شمال
 منیان دابه زاند و دایکم زو گرتمه
 باوهش. ئه و شویه هی ره شمالی لـ
 هه گـلـرـابـیـونـ زـرـخـوـشـ بـیـوـ،ـ شـوـینـهـ کـهـ
 له گـؤـمـیـ (سـهـ رـئـهـ سـتـیرـ)ـ نـزـیـکـ بـیـوـ
 کـهـ گـوـزـهـ پـانـیـکـ سـوـزـیـ پـرـ لـهـ گـیـاـیـ
 هـهـمـهـ جـوـزـ بـیـوـ،ـ ئـهـمـ دـیـوـ ئـهـ دـیـوـ
 ئـاوـیـ پـیـاـ دـهـ رـوـیـشتـ.

رُوزِی دووهم سه رله به یانی رُویشتینه سه رگومی، دیار بwoo گومنکی گهورهی راوه هستاو بwoo، دیار نیمه ئاوه که له کوپیه بی دیت، که چی همه میشه پره. لخواره و هش چوگاونیک نئاوی له بهر دهروات، ئه و گومه سارده زئور ماري له ناوا دابوو،

له ته نیشت گو ماوه که کانیاویک هه یه
به تاواوی (کانی به گی)، ئاواوی ئه و کانیه
زور ساراده و لئاواوی به فری
سارادتھو و به و سارادیهش بـهناوابانگه
سـه رده میک گـه رـایـنـهـو دـیـارـبـوـو
له دـیـوـیـ مـیـوـانـهـ کـانـ سـهـ ماـوـهـ
دانـدـ اـبـوـوـ، بـهـ لـامـ بـیـاهـ دـکـانـ جـهـ بـوـنـهـ

زورى گوندى لى دياربىو، ساپايات
دوو سەكىرى دىريڭ ماھورلى لەسەر
داخراپۇون، لەسەر چەند كۈلەگەي
بەرز وەستاپۇو. تۇولانى مېقۇ
دالپۇشى بۇو، لەلای خوارەوە
كورسى داندراپۇون كورسى مىر
مېتەك، لە بىش، بۇ، لابەكەي

نوۋىت، كاتىك بۇ رەشمەلەكان
گەرانەوه پىاپىك لە پىشەوه
دەرۋىشت، سەرەتا من نەمانسى
دوابى كىتىيان ئۇوه كاڭ (عەلى) يە لە
شىخەكانى سەرەنە، كاتىك دانىشت
زور بەوردى سەيرى ئە و مەرۆقەم
اچىك، كەنەشىك

تريش ميزينيکي که وره داندرابوو، سمه او هريکي که وره لاهسر بربوو، چاپه زى له ته نيشت و هستا بwoo، له تاوندي سباتا کايانويکي چوار، کوشى پرله ئاوي رون هېبwoo، له ده روبهري سبات دره خى ره، اه، حنام حنام، اه، شەمە

پردازه‌ی گلچور و گلچور را سیویود
با خوجه‌های بیرونی می‌گردانند.
کاتیک لای میر هستاین
سده‌مان لامالی مامه کانم دا، به
دره‌نگه‌وه گره راینه و (جیزان)،
به یانی کوچ بار کرا، کاتنک به سه
زینی دهرگله سه رکه و تین دیسان
از نهان کانک که ایشان را
کوت. اسلیمان به ده بیارم
مرداوه‌که‌ی کانی کنیری نه وده
ده که ویته سه ریگه که گره روی
ره شملان دهست کاریه کی تیدا بکه،
هه‌ندی کولی تینگرم، له‌داهاتوودا
ده بیته هاو رکه‌یه کی زورخوش.
باوکیشم له‌ولامدا گوتی:

اکاریکی زور باشو و خیره، ئۇوهى لەدەستم بىت منىش بېپىي توانا يارمەتىيان دەدەم، ھىۋادارم لەكارەكتان سەرگەتووپىن، دواي نىوهەر زەڭاك عەللى بۆز (سەران) گەرايەوە، لەدواي دووسىرى رۇڻ باۋىكىشم بۈگۈندە گەرايەوە. ئۇوهى

ده زاندريت روشنستي کوپستان ئۇويه
ناوه ناوه هەوارگە دەگۈردى،
سەرەمەكىك كە بىيىن لەو هەواگەي
لىي بۇين كۆچباريان لىتىار روشتىنە
ھەوارگەي (اسەرە تىر)، ھەوارگە كە
ئەونىدەي بلىيىت شۇيىتىكى
ھەلکە تېۋىي دىلگىر، لە بەز اىبەكە
رەمە زانى بەسەر داهات .

بیره بیاوه‌کان سلیمان به‌گله مزگهوت بانگه‌وازنیکی راگه‌یاند که هندی پیاو همه روزی ناگن بزیه به پیویست دهاندریت ئوهی روزی ناگری سزا بدریت، به‌پی ئوه داواکاریه ئوه بانگه‌وازهی به‌خه‌لکی گوند راگه‌یندرا، دیاره سلیمان به‌گله توندی چاودیری ئوه که‌سانه‌ی کردوده، ئوهانه‌ی لیيان بهشک بوه که به رژوو نابن، له ناوه‌راستی رهمه‌زان ئاگاداری به‌سره چرم و گوندی درگله‌ده دروانیت، ره‌شمایان له‌نزيک گرده به‌زره‌که هله‌لا . لته‌نیشت ره‌شمال داریکی (گیوڑا) گه‌وره‌ی لیبوو، جوکه‌ی ئاواوی به‌زیردا ده‌رؤیشت ئاواویکی سارد، به‌رده‌هام دهنگی شوزه‌شزوری دههات، وهک ئاوازیکی دلگیر گوی بیستی ده‌بوین، بیگومان له‌ملاو ئه‌ولای ره‌شمالی ئیمه‌ش کزمه‌لیک ره‌شمالی تر هه‌بون، خاوه‌ن ئاژله‌کانی (ره‌زانزک) بعون،

رهسوه خیل بلی بیته ماویلیان.
به لکو یارمه تیه کی بددهین) پیره ژنه
دهستی کرد به دوعاو له خوا
دهپارایه وه که خودا تمهمنی میر
دریز بکات و له دهدروو به لابه
دوورو بگریت .

هه فته نامه هی روئی گهله به
خوشحالیه وه بیره و رهیه کانی
بهریز مام زرار سلیمان به گ
دد رگه له یهی به زنجیره بلاو
دد کاته وه .

مه مایه‌کی یکیو با وک پی
نایه رکیف و سواربو، مام قادر
منی بلند کرد و داینامه پال پشتی
با وکم، ئەویش جله‌وی ماینه‌کەی
بەرهو ریگای گشتی سوراندوهو
ئاشمان بەجینېشت و بە ناو گەلی دا
سەرکەوتین، بەزىز دارگویزەكاندا
دەرژیشتن، بایکەی فیتک روو
بەررومان دەھات، ئەودنده بلىت
دلی خوش دەکردىن. ھەر لەپەر ئەو
خۇشىيەش يادى ئەو رۆزە قەت لەبىر
ناكەم..!
كاتىك گەيشتىنە ناو گۈرستانە
گۈرستانە نازانەم اماشىنخ
دەرگەلەيى تىكۈشەرېكى
دىرىنى رېگە ئازادى و
بەكسانىخوازى كوردىستانە، لە
بەستىنى خەباتى سیاسى دا
ناسراوه، بېرەرە كان بۇ خويان
ددوبىن، مىزۋوو تىكۈشانى
ئەو تىكۈشەرە دەگىزەوه،
لاپەرە شاراوه كانى مىزۋوو
خەبات و تىكۈشان ئاشكرا
دەركەن

بیره روهریه کان له شیوه‌ی
کتیب تایپ کراوه، به لام هیچ
دامه‌زراوه‌یه ک امرکی
چاپکردنی لهئه ستو نه گرتووه،
هله‌لیه‌ت هوکاری سیاسی له
پشت چاپ نه کردنی دا هه‌یه.
فه‌رمون با بهیه‌که وه

3- یہ کہہ شی

له باسکی (هوری) تیپه ر ببووین، تا گه یشتبه (اده ر شکه فتن) به ریگه ناوره زان رؤیشتبن، له وی به سه ر که وتبه ناو گه لی سه رو به زیر دار گویز و ته سپیدناره کاندا، له ٹشکه فتی (اجمکان) دهرباز ببووین، چهند جاریک ئه و بره ئه و بره ری ٹاوی چومن کرد که یشتبه بناوانی چزمی سرمان له ناو ئه و چومه شوره شوری ئاوی جوی سرمان له گهل دنگی بالنده کانی ناو دارستان تیکه لی یاه کتر ده بیوون و ئوازیکی خوشی دده، له و ساته دا بیو ئه و دندهم زانی له ریگه گشتی لاماندا به زیر دار گویزه کاندا ده ریشتبن، کاتیک له ده رگه ی خانویک و هستاین، دیار بیو کرمه لیک باره که نم له شیوه ی باراش یه ک له ته نیشت یه ک داندرابوون، پیره ژنکی تو زاوی ده رکه و، چاوی به باوکم که وتبه پهله ره رؤیشته و زووی و چاروکه که ی خسته سه ری و هاته وه، گوتی "میرا بفه رمو دابه زه" باوکم پرسی (احلیم: قادر لیره یه؟) پیره ژنه تو زاویه که گوتی: (به لی میرا خه ریکی چاکردن وهی ناشیه)، باوکم به حوسینی گوت (زرازی بینه خواره وه)، مهلا جله وی ماینه که ی گرت و حوسین منی هینایه خواره وه، دیار بیو (قادر) له بن ئاشی دا بیو، باوکم له زیره وه سه بیری بن قوتله لی ئاشی ده کرد و به دنگیکی به رز بانگی ده کرد "قادر" دوو سی جار بانگی کرد کاتیک قادر له زیر قوتله که ده رکه و، چاوی به باوکم که وتبه به روبوکی زرد دخنه نهی گه شه و باوه شیان لیک گرت، قادر گوتی: (یاخوا به خیر نیت! به راستی بیرم ده کردی وه)، زذر به گه رمی چاک و خوشیان له یه کترکرد. مام قادر زوو دهستی منی گرت و به سه ری خسته سه ر بانی ئاشه که، دیار بیو پیره ژنه تو زاویه که به پهله (به ره) ایه کی هینای رایخت و رؤیشته ژوره وه، ئه وسا بالفیکی گه وردی هینایو داینا پال بیشت، باه کمو گوتی، "ماخوا به خیر

باوکم له پیره ژنه‌که‌ی پرسی:
 (احله‌لیم رهسوه خیل له کوئینه؟)
 ئافره‌تەکه گۆئى لىتەبۇ روئىشته
 خواره‌وه، ئوجا زانىم (مام قادر)
 خاوهنى ئاشەكىمە و بەخۈزىشى لە
 ئاشەكەي وەستايىه و خەرىكى
 چاڭرىنە وەي بۇو، دوايى زانىم
 ناوبرى او مەۋھىتىكى دلىسۈزى باوکە و
 له‌ناو كۆمەل رېزى لىدەگىرى.
 پیرەزىنى ئاشەوان زۇو ئاڭرى
 كرده‌وه خەرىكى چا لىتىن بۇو،
 دوايى چادانەكەي بىرد لە پىش
 مەلائى داناو گۇتى: (رۇلە پلاكت بە
 قوربان بىت، توش بۈيان تىتكە) لەو
 سەين وېھىندا باوکم و مام قادر
 زۇر بەگەرمى دەدوان، دىيار بۇو
 دوانەكەيان دل خۇشى بۇو، ناوه
 ناوه لە قاقاى پىكەنن دەياندا ، لە
 دوايىدا باوکم هەستاو خواحفىزى
 لە مام قادر كردو بە پیره ژنە
 ئاشەوانەكەشى گوت (احله‌لیم بە